

8. Lucca, Vinci og Prato

8. Lucca

Lucca - en charmerende by

Lucca er en stille og hyggelig toscansk by med 92.500 indbyggere, beliggende 70 km vest for Firenze. Det gør Lucca charmerende, at dens centrale del ligger isoleret inden for en massiv, velbevaret bymur, som begrænser trafikken i byens centrum. Selv om byen kun er godt én km på den længste led, tæller den mere end 20 kirker, mange fredelige brolagte gader, små museer og talrige hyggelige små restauranter.

Lucca set ovenfra.

Bymuren

Luccas gamle bymur modstod i middelalderen talrige erobringforsøg fra Firenzes side. Men en ny våbentechnologi i renæssancen førte til, at kampene ændrede sig fra at være offensive til at være defensive. Derfor byggede man i årene 1504-1645 et nyt forsvarsværk rundt om Lucca. Den gamle bymur blev revet ned, og man byggede en ny 4,2 km lang, 12 m høj og 30 m bred bymur i rødsten. Foran muren blev der placeret 11 kanonbastioner (*baluardi*) som skulle beskyde angribende fjender. Foran muren anlagde man en ca. 200 m bred grønsvær, så fjenden ikke kunne finde ly. Midt på denne grønsvær gravede man en 35 m bred voldgrav fyldt med vand. Dette nye og imponerende forsvarsværk var tydeligvis inspireret af *Michelangelos* planer og regnes i dag for et af Europas bedst bevarede forsvarsværker fra renæssancen.

Bymuren og grønsværen som omkranser Lucca.

Luccas enestående forsvarsmur nåede imidlertid aldrig at blive afprøvet i krig. Den eneste gang, muren rigtig har været i brug, var i 1812, da man lukkede byportene for at beskytte byen mod oversvømmelse. *Napoleon* erobrede byen i 1805 og forærede den til sin søster, *Elisa Baciocchi*, som måtte hejses over muren i en kran under en oversvømmelse i 1812. Det var hendes søster og efterfølger, *Marie Louise af Bourbon*, som plantede træer på Luccas bymur og gjorde den til en promenadeallé. Det er et must for turister at spadsere rundt på bymuren, hvorfra der er en imponerende udsigt.

Luccas historie

Lucca blev grundlagt i år 180 f.kr. som en blomstrende romersk koloni under det antikke Rom.

Piazza del Anfiteatro, hvor den gamle romerske arena lå.

Vinci

Den lille by Vinci, med 13.000 indbyggere, ligger i Montalbanos bakkelandskab, i hjertet af Toscana og i kort afstand fra regionens store kunstbyer Firenze, Pisa, Lucca og Siena. Vinci er me-

FAKTA OM:

Leonardo da Vinci

Leonardo levede i årene 1452-1519, og var et multitalent som maler, kunstner, billedhugger, arkitekt, videnskabsmand og opfinder. Han blev født nær landsbyen Vinci, som ligger 25 km vest for Firenze. Hans talent var meget eftertragtet; eksempelvis arbejdede han 1482-99 i Milano for fyrst L. Sforza, og de sidste leveår (1517-19) arbejdede han i Frankrig for kong Frans 1, som forærede ham slottet Cloux ved Amboise.

I årene 1500-06 var Leonardo ansat af bystyret i Firenze. Det var i disse år han malede det berømte maleri *Mona Lisa* (se side 168). I Firences *Palazzo Vecchio* malede han et stort vægmaleri, *Slaget ved Anghiari*. Det blev ikke helt færdig og er senere overmalet og kendes derfor kun fra kopier. Mens Leonardo var ansat i Firenze, planlagde han endvidere regulering af Arno flodens løb, således at ærkefjenden Pisa ville miste adgangen til havet. Denne plan blev dog aldrig gennemført.

I byen Vinci er der på et museum udstillet mere end 50 af hans opfindelser, som viser hans opfindsomhed som arkitekt: tegning af flyvemaskine, kran, cykel, raket, dampkanon, automat osv. Mange af disse ting er først blevet udviklet og sat i produktion adskillige århundreder senere.

Leonardo regnes i højere grad end Michelangelo og Rafael som kunstner i 'højrenæssancen'. Der er kun bevaret omkring 15 af hans malerier, hvoraf flere er ufuldførte.

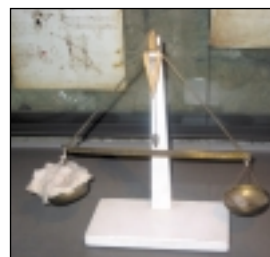
Leonardo da Vinci, 'Selvportræt', 1515

get besøgt af turister, fordi Leonardo da Vinci blev født og voksede op omkring byen. Leonardo blev født i *Anchiano*, som i dag er et par huse, der ligger 2 km nord for Vinci, og han blev døbt i byens kirke *S. Croce*.

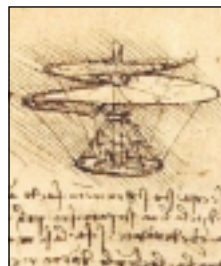
Landskabet omkring Vinci er kendt for sin skønhed, som er gengivet på betagende vis på flere af Leonardos malerier. Landskabsbilledet her har ikke ændret sig siden mezzadria landbrugsproduktionen i 1800-tallet var levebrød for befolkningen. Områdets økonomi er stadig baseret på landbrugsproduktion af vin (*Chianti DOCG*) og olivenolie (*extra vergine*). Vinplanterne bliver dyrket på terrasser i bakkelandskabet, som stiger op mod Montalbano bjergene, mens oliventræerne mere dominerer i de højeste områder.

I Vinci by ligger der en borg, *Castello Guidi*, som er bygget i årene 1000-1200. Denne borg blev i 1953 indrettet som museum (*Museo Leonardiano*). Her er vist tegninger og træmodeller af mere end 50 af Leonardos mange ideer og opfindelser. Leonardo menes at være blevet døbt i kirken *S. Croce*, som ligger i tilknytning til *Castello Guidi*.

Leonardo da Vinci var først kendt som kunstner. Hans arbejde med videnskab og teknologi blev først rigtig kendt i 1800-tallet, da man indså hans tekniske geni og måtte indrømme, at hans indsats på disse områder hører til de mest forbløffende i videnskabshistorien.

Leonardos opfindelse af luftfugtighedsmåler (*hygrometer*).

Leonardos tegning af et propeldrevet fartøj - en forgænger til en langt senere opfindelse: helikopteren.